

פרוטוקול מס' 55

מישיבת ועדת העבודה והרווחה
יום שני, י"ז באדר א' התשנ"ז (24 בפברואר 1997), שעה 9:30

נכחו חברי הוועדה: אפי אושעיה - מ"מ היו"ר
יורי שטרן

מוזמנים: נטאשה מיכאלוב - אגף התקציבים משרד האוצר

עו"ד דן אורנשטיין - הלישכה המשפטית במשרד המשפטים

עו"ד רות הורן - הלישכה המשפטית במוסד לביטוח לאומי
שלמה כהן - סמנכ"ל מחקר ותיכנון במוסד לביטוח
לאומי

חזקי ישראל - התאחדות התעשיינים

יועץ משפטי: משה בוטון

מנהלת הוועדה: אסתר אדלר

קצרנית: אושרה עצידה

סדר-היום: הסכם בדבר מתן פיצוי למניעת שחיקת גמלאות.

הסכם בדבר מתן פיצוי למניעת שחיקת גמלאות

היו"ר אפי אושעיה:

אני פותח את ישיבת ועדת העבודה והרווחה.

יושב ראש הוועדה חבר הכנסת מקסים לוי נמצא בשליחות הכנסת במפגש פרלמנטרי בצרפת עם חברי הפרלמנט הצרפתי ואני התבקשתי על ידו למלא את מקומו וכך אני עושה.

יורי שטרן:

אני מאחל לך בהצלחה ושתרגל לתפקיד הזה.

היו"ר אפי אושעיה:

תודה רבה.

הנושא בו אנו דנים הוא תשלום פיצוי מיוחד למקבלי גמלאות מהמוסד לביטוח לאומי. אני מציע שנציג המוסד לביטוח לאומי יציג את הנושא.

שלמה כהן:

מדובר באירוע שקרה בשנת 1991. בדרך כלל הנושא שעליו אני הולך לדבר כעת כמעט ואינו קורה בשל שיטת חישוב השכר הממוצע שלנו, אבל לפעמים קורים מקרים כאלו ואני רוצה לפרט ולומר במה מדובר. כידוע קיצבאות הביטוח הלאומי, באופן עקרוני, צמודות לשכר הממוצע. כיום, השכר הממוצע מחושב שלוש פעמים בשנה. בחודש ינואר של כל שנה, ללא שום קשר אם משולמת תוספת יוקר ואם לא משולמת תוספת יוקר, ובנוסף לכך כל פעם שמשולמת תוספת יוקר מחשבים מחדש את השכר הממוצע על פי חוק הביטוח הלאומי. צריך לזכור שבחישוב השכר הממוצע על פי חוק הביטוח הלאומי אנחנו מתבססים על נתוני השכר הממוצע למישרת שכיר שמתפרסמים על ידי הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה. אחת לחודש הם מחשבים את השכר הממוצע למישרת שכיר כפי שגם מתפרסם על ידם באופן פורמלי.

הבעיה היא שבחישוב השכר הממוצע על ידי הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה בשל מועדי התשלום של המעסיקים והביטוח הלאומי והזמן שנדרש ללישכה כדי לעבד את הנתונים, יש פיגור של בין שניים לשלושה חודשים בחישוב השכר הממוצע. דהיינו, אם כעת אנחנו נמצאים לעידכון השכר בחודש פברואר, כי בחודש פברואר שולמה תוספת יוקר ולכן מחשבים מחדש את השכר הממוצע על פי חוק, אנחנו צריכים לבדוק מה הם נתוני השכר האחרונים שמצויים בידי הלישכה לסטטיסטיקה. בראשית פברואר השכר האחרון שמצוי בידי הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה הוא לחודש נובמבר. כלומר, יש פיגור של חודשיים עד שלושה חודשים בנתוני השכר הממוצע.

הנוסחא קובעת שלצורך חישוב השכר הממוצע על פי חוק הביטוח הלאומי, רואים מה הם שלושת החודשים האחרונים של השכר הממוצע למישרת שכיר שמצוי בידי הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה ומחשבים את הממוצע של שלושת החודשים האחרונים. עושים ממוצע ולא לוקחים את החודש האחרון כדי להימנע מכל מיני תשלומים חריגים. כאשר לוקחים חודש מסוים תמיד יש סכנה שהחודש הזה לא משקף נאמנה את השכר הרגיל משום שלפעמים ישנם הפרשים, או חודש 13 שמנפח את השכר ולכן לוקחים את הממוצע של שלושת החודשים האחרונים. במקרה הספיציפי שלנו עכשיו לחודש פברואר, שלושת החודשים האחרונים שבידי הלישכה היו ספטמבר, אוקטובר, נובמבר וכאמור זהו פיגור של כמה חודשים בהשוואה לחודש פברואר שבו אנחנו נמצאים עכשיו.

נשאלה השאלה, איך בכל אופן ניתן לתקן קצת את השכר לאור העובדה שישנו הפיגור הזה? המחוקק בא וקבע שאם משולמת תוספת יוקר אחרי שלושת החודשים האחרונים שבידי הלישכה, צריך להגדיל את השכר הזה בשיעור תוספת יוקר. כלומר, זאת בעצם נוסחת חישוב השכר הממוצע במועד תשלום תוספת יוקר. ממוצע שלושת החודשים האחרונים שבידי הלישכה מוגדל בשיעור תוספת היוקר. דהיינו, שלושת החודשים האחרונים שבידי הלישכה, שאגב הממוצע שלהם הוא 4,916 שקל, מוגדלים ב-0.6% שיש על זה שיעור תוספת יוקר בחודש פברואר.

קצת להפתעתנו הסתבר לנו שהשכר הממוצע הזה שחושב בחודש פברואר הוא נמוך מהשכר הממוצע שחושב בחודש שעבר על פי אותה שיטה, כי תמיד בחודש ינואר מחושב שכר ממוצע. שלושת החודשים האחרונים שבידי הלישכה בחודש ינואר היו יותר גבוהים משלושת החודשים האחרונים שבידי הלישכה בחודש פברואר.

היו"ר אפי אושעיה:

איזה חודשים?

שלמה כהן:

החודשים שהיו אז אילו החודשים: אוגוסט, ספטמבר, אוקטובר. כלומר, מה עשינו בחודש פברואר? הורדנו את חודש אוגוסט והיכנסנו את חודש נובמבר. בחודש נובמבר היתה ירידה מאוד גדולה בשכר הממוצע.

היו"א אפי אושעיה:

שלמה, יתכן שזה בגלל שהרבה שכירים מקבלים תוספת הבראה וכך הלאה.

שלמה כהן:

את ההבראה מקבלים בדרך כלל בחודש יוני. ביגוד מקבלים בחודש יולי, אבל תמיד ישנה גלישה גם לחודש אוגוסט. זאת הסיבה.

יורי שטרן:

כלומר, הירידה היא טכנית. היא לא משקפת איזשהי מציאות.

שלמה כהן:

נכון.

יורי שטרן:

זה לא שבאמת ירד השכר.

שלמה כהן:

לא. מה שברור הוא שבחודש נובמבר השכר ירד בהשוואה לחודש אוקטובר. על זה אין ספק. אבל תמיד ישנה עונתיות מסוימת בשכר. השכר הממוצע במישרת שכיר הוא לא כל כך נקי במובן זה שנכנסים כל מיני מרכיבים שמשפיעים על השכר.

משה בוטון:

אחזקת רכב גם נכנסת, לא?

שלמה כהן:

הכל נכנס. אבל יכולות להיות תנודות מחודש לחודש בשל העובדה הזאת.

כלומר, מה שקרה הוא שממוצע השכר שחושב על פי שלושת החודשים האחרונים שבידי הלישכה בחודש פברואר ירד בערך באחוז אחד בהשוואה למה שחושב בחודש ינואר וזה אמור להתקזז על ידי תוספת יוקר. אבל תוספת היוקר ששולמה היתה רק בשיעור של 0.6%, זאת אומרת שבסך הכל הכולל היתה ירידה של 0.4% בשכר הממוצע. אם היינו הולכים על פי החוק אז יש צורך להוריד את הקיצבאות ב-0.4%. השכר הממוצע יורד אז צריך להוריד גם את הקיצבאות. כלומר, שהנכים, הקשישים ומקבלי הבטחת הכנסה ובכלל כל מקבלי הקיצבאות היו צריכים לקבל ירידה. זה לא מתבטא בסכומים גדולים. למשל, הירידה של קיצבת זיקנה על פי חוק תרד בשלושה שקלים. אבל אם אנחנו מדברים על קיצבת זיקנה עם השלמה הכנסה מדובר בחמישה שקלים ליחיד. אם מכניסים את בני זוג זה כובר עולה לשמונה שקלים. כלומר, בכל מקרה העיקרון הוא זה שחשוב לנו, אם כי אני חושב שגם השקלים הבודדים חשובים למי שחי מאלף שקל.

אם כן, אנחנו רוצים להימנע ממצב של הפחתה בשכר. כמקובל פנינו למשרד האוצר וביקשנו שאנחנו ניתן פיצוי מיוחד בגובה ההפרש שבין הקיצבה שמתחייבת מהחוק לבין הקיצבה שהשתלמה בפועל או שמשלמת בפועל. זה מעוגן בהסכם שאנחנו חותמים מכוח סעיף 9 לחוק. כאמור, בעבר קרו הרבה מאוד מקרים כאלה. בשנים האחרונות זה לא קורה מאז ששינינו בצורה כלשהי את נוסחת חישוב השכר הממוצע. זה מקרי, זה קרה, אבל אין לי שום בטחון שגם בעתיד זה לא יקרה. כמקובל אנחנו התייעצנו עם מועצת הביטוח הלאומי ואנחנו מביאים את זה להתייעצות בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

משה בוטון:

האם זה יקוזז אחר כך או שזה כסף שהולך ממשרד האוצר?

שלמה כהן:

לא. בחודש אוגוסט יחושב מחדש שכר ממוצע. אנחנו נחשב את הקיצבאות מהשכר הממוצע החדש. לא ניקח בחזרה את מה שנתנו להם עכשיו.

משה בוטון:

אז העלות היא נטו מהאוצר.

שלמה כהן:

העלות היא 32 מיליון שקל. למעשה, זה יהיה בתוקף עד חודש יולי, עד שיחושב מחדש השכר הממוצע בחודש אוגוסט 97.

היו"ר אפי אושעיה:

נציגת האוצר, האם את רוצה להוסיף על הדברים?

נטאשה מיכאלוב:

לא. אין לי מה להוסיף.

היו"ר אפי אושעיה:

חזקי, האם אתה רוצה להוסיף?

חזקי ישראל:

אין לי מה להוסיף.

היו"ר אפי אושעיה:

חבר הכנסת יורי שטרן, בבקשה.

יורי שטרן:

אני רוצה לברך את האוצר ואת הביטוח הלאומי על יוזמתם ועל כך שבמציאות תקציבית קשה הם לקחו בחשבון גם היבט סוציאלי. עצם הנכונות הזאת היא לברכה.

היו"ר אפי אושעיה:

אנחנו עוברים להצבעה.

ה צ ב ע ה
בעד-2
נגד- אין

תשלום פיצוי מיוחד למקבלי גימלאות מהמוסד לביטוח לאומי אושר פה אחד.

היו"ר אפי אושעיה:

אני רוצה לברך על היוזמה.

בזאת סיימנו, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 9:50.